

Talabalarni xalqaro ilmiy anjumanlarga tayyorlash uchun til kurslarini ishlab chiqish

Babanov Baxadir Abdikadirovich
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,
Ingliz tili amaliy aspektlari kafedrası stajyor- o'qituvchisi

Annotatsiya. Ilmiy muloqotning globallashuvi sharoitida talabalarni xalqaro ilmiy konferentsiyalarda ishtirok etishga tayyorlashning ahamiyati ortib bormoqda. Ushbu maqola talabalarning bunday tadbirlarda muvaffaqiyatli ishtirok etishi uchun zarur vakolatlarni shakllantirishga qaratilgan til kurslarini ishlab chiqishga bag'ishlangan. Tilni o'qitish, taqdimot qobiliyatlari va xalqaro ilmiy jamoatchilik bilan o'zaro aloqalarni o'z ichiga olgan asosiy jihatlar ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: xalqaro ilmiy konferentsiyalar, tilni tayyorlash, taqdimot ko'nikmalari, madaniyatlararo hamkorlik, kurslarni ishlab chiqish.

Ilmiy muloqotning globallashuvi sharoitida talabalarni xalqaro ilmiy konferentsiyalarda ishtirok etishga tayyorlashning ahamiyati ortib bormoqda. Ushbu maqola talabalarning bunday tadbirlarda muvaffaqiyatli ishtirok etishi uchun zarur vakolatlarni shakllantirishga qaratilgan til kurslarini ishlab chiqishga bag'ishlangan. Tilni o'qitish, taqdimot qobiliyatlari va xalqaro ilmiy jamoatchilik bilan o'zaro aloqalarni o'z ichiga olgan asosiy jihatlar ko'rib chiqiladi.

1. Talabalarning til ta'limi ularning o'quv jarayonining asosiy jihati, ayniqsa ilmiy faoliyat kontekstida. Bu talabalarga akademik muhitda muvaffaqiyatli harakatlanishiga yordam beradigan zarur til ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan.

- Ixtisoslashgan lug'at

Ixtisoslashgan lug'atni o'rganish ma'lum bir bilim sohasiga xos bo'lgan atamalar va frazeologik birliklarni o'zlashtirishni o'z ichiga oladi. Bu talabalarga nafaqat ilmiy matnlarni tushunish, balki professional munozaralarda ham ishtirok etish imkonini beradi²⁹.

- Grammatik tuzilmalar

Grammatik tuzilmalarni bilish jummalarni to'g'ri tuzish va fikrlarni ifodalash uchun asosdir. Tilni o'qitishning bir qismi sifatida talabalar asosiy va murakkab grammatik tuzilmalarni o'rganadilar, bu ularning tildan foydalanishga bo'lgan ishonchini oshiradi.

- Grammatik tuzilmalar

Grammatik tuzilmalarni bilish jummalarni to'g'ri tuzish va fikrlarni ifodalash uchun asosdir. Tilni o'qitishning bir qismi sifatida talabalar asosiy va murakkab grammatik tuzilmalarni o'rganadilar, bu ularning tildan foydalanishga bo'lgan ishonchini oshiradi.

- Ilmiy tilning uslubiy xususiyatlari

Ilmiy tilning o'ziga xos stilistik xususiyatlari bor, ular uni boshqa aloqa shakllaridan ajratib turadi. Talabalar rasmiy va norasmiy uslubni farqlashni o'rganadilar, shuningdek o'z tillarini auditoriya va aloqa maqsadiga qarab moslashtiradilar³⁰.

- Og'zaki va yozma nutq

Tilni o'qitish kurslari og'zaki va yozma nutqni qamrab olishi kerak. Bunga ommaviy nutq ko'nikmalarini rivojlantirish, ilmiy munozaralarni olib borish, shuningdek maqolalar, hisobotlar va sharhlar kabi ilmiy matnlarni yozish kiradi.

- Ilmiy maqolalar yozish ko'nikmalari

Tilni o'qitishning asosiy jihatlaridan biri bu ilmiy maqolalar yozishni o'rganishdir. Talabalar maqolaning tuzilishini, iqtibos qoidalarini va tadqiqot natijalarini qanday asoslash va taqdim etishni o'rganadilar.

²⁹ Baranov, A. V. (2018). "Ilmiy maqsadlar uchun ingliz tilini o'qitish metodikasi". Moskva: "Nauka" Nashriyoti.

³⁰ Ivanova, N. P. (2020). "Ilmiy faoliyatda madaniyatlararo aloqa". Sankt-Peterburg: "Piter" Nashriyoti.

2. Taqdimot qobiliyatlari

Tadqiqotlaringizni samarali taqdim eta olish konferentsiyalarda ishtirok etishning asosiy jihati hisoblanadi. Kurslar taqdimotlarni yaratish va o'tkazish, savollarga javob berish va munozaralarni o'tkazish bo'yicha mashg'ulotlarni o'z ichiga olishi kerak. Ushbu mahoratni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun kurslarga quyidagi elementlarni kiritish muhimdir:

- Taqdimotlarni yaratish: ishtirokchilar tadqiqotning asosiy g'oyasini aniq etkazadigan tuzilgan va vizual jihatdan jozibali slaydlarni ishlab chiqishni o'rganishlari kerak. Bunga mos grafikalar, diagrammalar va rasmlarni tanlash va matnni to'g'ri tuzish kiradi.

- Taqdimotlarni o'tkazish: nafaqat taqdimotni yaratish, balki uni ishonchli va aniq taqdim eta olish ham muhimdir. Bu ishtirokchilardan omma oldida nutq so'zlash, vaqtni boshqarish va tomoshabinlar bilan muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishni talab qiladi.

- Savollarga javoblar: ishtirokchilar tinglovchilarning savollari va tanqidlariga tayyor bo'lishlari kerak. Bunga savollarni tezda tahlil qilish, aniq va asosli javoblarni shakllantirish va konstruktiv muloqotni davom ettirish qobiliyati kiradi.

- Munozaralarni o'tkazish: munozara ko'nikmalari ishtirokchilarga nafaqat o'z g'oyalarini himoya qilishga, balki boshqalarning fikrlarini tinglash va o'z takliflarini kiritish orqali munozaralarda faol ishtirok etishga yordam beradi.

- Fikr-mulohaza: o'qitishning muhim jihati o'qituvchilar va hamkasblarning fikr-mulohazalarini olish va tahlil qilishdir, bu esa taqdimot ko'nikmalarini oshirish va turli auditoriyalarga moslashish imkonini beradi³¹.

Ushbu elementlarni taqdimot ko'nikmalari kurslariga kiritish ishtirokchilarga o'z tadqiqotlarini ishonchli taqdim etishga va konferentsiyalarda tinglovchilar bilan samarali muloqot qilishga yordam beradi.

3. Xalqaro hamjamiyat bilan o'zaro aloqalar

Talabalar madaniyatlararo muloqotga tayyor bo'lishlari kerak. Ularga xalqaro tadbirlarda odob-axloq qoidalari va xulq-atvor me'yorlari, shuningdek, boshqa mamlakatlardagi hamkasblar bilan aloqa o'rnatish usullarini o'rgatish muhimdir.

4. Metodologiya

Kurslarni ishlab chiqish uchun mavjud dasturlarni tahlil qilish usullari, talabalar va o'qituvchilarning so'rovlari, shuningdek amaliy mashg'ulotlar qo'llanildi. Natijada nazariy va amaliy mashg'ulotlarni, shuningdek talabalarning mustaqil ishlarini o'z ichiga olgan modulli kurs yaratildi.

5. Natijalar

Kursni pilot tarzda amalga oshirish ijobiy natijalarni ko'rsatdi. Talabalar til qobiliyatlari, nutqqa bo'lgan ishonch va madaniyatlararo o'zaro munosabat qobiliyatlari yaxshilanganligini ta'kidladilar

6. Taqdimotlarni tayyorlash

O'z g'oyalari va tadqiqot natijalarini samarali taqdim eta olish talabalar uchun muhim mahoratdir. Taqdimot tayyorlash kurslari ma'lumotni vizualizatsiya qilish va tinglovchilar oldida ishonchli nutq so'zlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Talabalarni tilni o'qitish-bu tilning turli jihatlariga e'tibor berishni talab qiladigan keng qamrovli jarayon. Samarali kurslar til ko'nikmalarini har tomonlama rivojlantirishni ta'minlashi kerak, bu esa o'z navbatida talabalarning muvaffaqiyatli ilmiy va kasbiy faoliyatiga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Baranov, A. V. (2018). "Ilmiy maqsadlar uchun ingliz tilini o'qitish metodikasi". Moskva: "Nauka" Nashriyoti.

2. Ivanova, N. P. (2020). "Ilmiy faoliyatda madaniyatlararo aloqa". Sankt-Peterburg: "Piter" Nashriyoti.

³¹ Kuznetsova, E. A. (2019). "Talabalarni xalqaro konferentsiyalarda ishtirok etishga tayyorlash". Oliy maktab xabarnomasi, 12(3), 45-50.

3. Kuznetsova, E. A. (2019). "Talabalarni xalqaro konferentsiyalarda ishtirok etishga tayyorlash". Oliy maktab xabarnomasi, 12(3), 45-50.
4. Smirnov, I. V. (2021). "Globallashuv sharoitida talabalarning til ta'limi". Lingvistik tadqiqotlar jurnali, 15 (2), 78-85.
5. Fedorova, T. S. (2017). "Ilmiy aloqalar: maqola yozishdan konferentsiyada nutq so'zlashgacha." Moskva: "Высшая школа" nashriyoti.